

"Mən irqçiyəm, türk oğlu türkəm.."

Adalet.az Palmali Şirkətlər Qrupunun sahibi Mübariz Mənsimovun "SeaNews" beynəlxalq gəmiçilik jurnalına verdiyi müsahibəni təqdim edir.

- Mübariz Mənsimov, sizi tanıya bilərik?

- 1968-ci ildə Bakıda anadan olmuşam. Anam evdar xanım, atam liman işçisi idi. Mən 9 qardaşın dördüncüsüyəm. Məndən böyük 3 bacım var. Xəzər bəziləri üçün göl, bizim üçün isə dənizdir və Bakı bildiyiniz kimi, Xəzər dənizi sahilində yerləşir. Bundan ilhamlanaraq uşaqlığımda kapitan və ya dənizçi olmaq istəyirdim, lakin ailəm məni təəssüf ki, hərbi məktəbə göndərdi. Uşaq bağçası və orta məktəbi Azərbaycanda oxudum. Mən Azərbaycanda uzun müddət qalmadım. 12 yaşım olanda hərbi məktəbə getdim, hərbi karyeram oldu. 1990-cı ilin əvvəlində ordudan ayrıldım. 1989-cu ilin sonu 1990-cı illərin əvvəllərində Sovet İttifaqı dağıldı. O illərdə ordudan ayrıldım və uşaqlıq arzularımın ardınca - dənizə geri döndüm. İlk növbədə dənizçiliyi öyrənməyə başladım. Gəmilərdə qısa bir müddət çalışdım. Əvvəlcə aşpaz kimi işləyirdim, amma yemək bişirməkdə yaxşı olmadığımı anlayıb göyertəyə qalxdım. İlk gəmimi 1991-1992-ci illərdə 3 orta q birgə aldım. Kiçik bir balıqçı gəmisi idi. Sonra bir yük gəmisini aldım və yük daşıma işinə başladım. Həyatımın böyük bir hissəsi Rusiyada keçdi. 12 yaşımdan sonra Moskvada və Sankt-Peterburqda yaşadım. İlk şirkətlərimi də elə bu şəhərlərdə qurdum. O dövrdə Türkiyəyə də gəlirdim. 1993-cü ildə "Acente 34"ə orta q oldum. Suat Dinçelek mənim sevimli qardaşım, dostumdur. Onunla tanış oldum. Öncə "Acente 34" şirkətini, daha sonra "Samed Xarici Ticarət", ən sonda isə "Palmali" şirkətini qurduq. O zamanlar Rusiyada "Lena Liner" adlı bir şirkətim vardı. Oradan da ayrıldım və 1993-94-cü illərdən sonra demək olar ki, həmişə Türkiyədə olurdu. Ticari mərkəz olaraq Türkiyəni seçdim. Mənim ilk şirkətim 1992-ci ildə Rostovda, "Palmali" isə 1997-ci ildə yaradılıb. Daha doğrusu, şirkətimin adı dəyişərək "Palmali" oldu. 1997-ci ildə "Palmali" şirkətinin 17 gəmisi var idi. Yavaş-yavaş, böyüyə-böyüyə bu sayı 200-ə qədər artırıdım.

- "Palmali" adı haradan gəlir?

- Mənimlə 20 ildən artıq işləyən Nuray xanım var. Rusiyadan ona zəng elədim. "Mərkəzi İstanbula keçirəcəyəm, şirkət qur" dedim. "Nə şirkət?" deyər soruşdu və mən də dənizçilik şirkəti deyər cavabladım. 1997-ci ilin oktyabr ayı idi. İşdən yorğun gəlib yatdım. Səhər oyananda qapı döyüldü. Açdım ki, Nuray xanımdır. "Hər şey hazırdır, qalx imza atmağa gedək" dedi. "Nə imzası?" deyər soruşdum. "Dediğin şirkət qurur" dedi. Televiziyanın yanında Robinson Crusoe filminin diski var idi. Onun kimi mən də möcüzə ilə üzleşmişdim. Robinson adaya düşdüyü zaman "Mən haradayam?" deyər özünə sual edir və başı palma ağacına deyir. Bu səbəblə harada oyandığını fərq etmir və adanın

adını palmali qoyacağını deyir. Bilirsiniz palma ağacı dözümlü bir ağacdır, dəniz suyuna qarşı dayanıqlıdır, tənhalığı sevir. "Palmali" adı da oradan gəlir. Yəni ad sadəcə bu filməndən gəlir. Başqa heç bir səbəb yoxdur.

- Türkiyəyə olan sevginizi hər fürsətdə dilə gətirirsiniz. Bu sevgi necə başladı?

- Bəziləri bunu xoşlamır, amma mən irqçiyəm, türkçüyəm, türk oğlu türkəm. Mərhum babam Məcid həmişə sandıqdan bayraq çıxarar və mənə göstərər deyirdi: "Bizim əsl torpaqlarımız bu dağları aşdıqdan sonra başlayır. Biz türkük, türk". Bax beləcə, babam mənə türkçülük sevdasını aşıladı. O, həmişə Atatürkdən danışırdı. Babamın boyu çox uzun idi. Deyirdi ki, Atatürkün boyu ondan da uzundur. Bizim də xəyalımızda Atatürk boyu 2 metrəndən uzun bir pəhləvan kimi qalmışdı.

- Sizin Azərbaycanla olan biznes və digər münasibətləriniz necədir?

- Azərbaycana investisiyalar yatırmağa davam edirəm. Oradakı bütün işlərimi kiçik qardaşım idarə edir. Azərbaycan mənim evimdir. Mən Azərbaycan türküyəm. Müxtəlif sahələrdə də ticarət fəaliyyətləri davam edir və davam edəcək.

- Ortaqlarınızla işbirliyinin pozulduğu deyilir. Bu barədə nə deyər bilirsiniz?

- "Palmali"nin heç vaxt ortağı olmayıb. "Palmali"nin sadəcə hər hansı fərqli layihələrdə ortaqlıqları var. ARDNŞ ilə tərəfdaşlığımız olub. Onlarla da fikir birliyi ilə ortaqlığı ləğv elədik. Onlar Azərbaycan neft şirkəti olaraq köhnədən həmişə FOB (Free On Board) satırdılar, CIF (Cost Insurance and Freight) biznesinə başlamaları üçün kömək etdim. CIF hər zaman FOB-dan daha effektiv və daha sərfəli olduğundan əlimdən gələn köməyi etdim. Peşman deyiləm, çox gözəl bir iş gördüm. Vətənimə kömək etdim. Ümumilikdə 14 gəmimiz var idi. Mən şirkətdə 35 faiz paya sahib idim. Ayrıldım.

- Biz əsasən neft və neft məhsulları daşınmasını həyata keçirdiyinizi bilirik. Çeşitləndirirsiniz?

- Bizim əsas işimiz dənizçilik, gəmiçilik, göndərmə və lojistikadır. Limanlarda təşkilatlarımız da var. Biz yalnız öz gəmilərimizlə deyil, həm də kirayəyə götürdüyümüz gəmilərlə də daşınmaları həyata keçiririk. "Palmali Group" dünyanın ən böyük donanmalarından biridir. Xam neft daşınmasından başqa bütün daşınma işləri ilə məşğul olur. Qida və içki sənayesində daha çox maye yük daşıyırdıq. Bütün tankerlərimiz minimum İMO II sinfinə aiddir. Qara dənizdən gələn neftin 75%-ini daşıyırdıq. O bazar da çox yaxşıdır.

- Yeni müqavilələr varmı?

- Biz "Total", "Shell", BP, "Statoil", "Vitol" ilə, dünyanın ən böyük xammal şirkəti "Glencore" kimi şirkətlərlə işləyirik. Yeni müqavilələr imzaladıq.

"Tin Treyk", "Repsol", "Intoil", "Nikoil", "Yuc Rusi" və s. kimi şirkətlərlə uzun müddətli müqavilələrimiz var. Avropanın ən böyük şirkətlər

rindən olan "Tin Treyk" ilə münasibətlərimiz çox yaxşı səviyyədədir.

- Böyük bir donanmanız var. Bir müsahibədə dediyiniz kimi yeniliklər gözlənilir. Bu yeniliklər donanmada zəruri dəyişikliklərə səbəb olacaqmı?

- Yaxşı ki, bu məsələyə toxundunuz. Eşitdiyimə görə, "Palmali"nin gəmilərinin batdığı və satıldığı haqda yalan məlumatlar yayırlarmış. Belə deyil.

"Palmali" sadəcə yaşı 15-dən çox olan gəmiləri əldən çıxarır. Yeni sistemlər, enerji qaz sistemi, SOX emissiyaları sistemi gəlir. Bunun

la əlaqədar hansı gəmilər bu sistemə uyğun gəlmirsə, onları satırıq. Bu da təxminən 15 gəmi deməkdir. İnşallah, yanvar ayında tender keçirəcəyik. Çox gözəl bir layihə başlayır. Türkiyə və Rusiyadakı limanlarında bu gəmiləri inşa etdirməyi planlaşdırırıq.

- Dəniz turizmində də varsınız? Yalığavak Marina davam edir?

- Dəniz turizmində varıq və olacağıq. Biz öz mal varlıqlarımızı vermirik və verməyəcəyik də. Müəyyən bir haqsızlıq var idi. Köhnə işçilərlə yollarımızı ayırdıq. Hüquqi proses davam edir. İndi bu barədə danışmaq doğru deyil.

- Türkiyədəki son iqtisadi vəziyyət, tədbirlər, valyutalardakı dəyişikliklər sizə necə təsir edəcək? Bu kontekstdə, Türk dənizçiliyinin gələcəyini necə qiymətləndirirsiniz?

- Daha əvvəl bunu bir çox görüşdə demişəm. Türk dənizçilik sektoru güclənməlidir. Təəssüf ki, Türkiyədə iki tip dənizçi var; bir qeyri-peşəkarlar, iki gəmi sahibləri.

Qeyri-peşəkarlar bazardan çıxarılmalı, gəmi sahibləri qalmalıdır. Bu iş müvəqqəti investisiya olaraq baxmayanlar, işi bilənlər. Türkiyə 3 tərəfi dənizlə əhatə olunmuş, dəniz sevdalısı xalqa sahib bir ölkədir.

Dənizçilikdə yunanlılar və ruslardan daha yaxşı olmalıyıq. Bunun üçün həm güc, həm də

irqi potensialımız var. Yalnız və yalnız hüquq investisiyaların düzgün həyata keçirilməsi lazımdır. Hazırda valyutalarda artım Türk gəmi sahibləri üçün bir şansıdır. Çünki daşınmalar beynəlxalq valyutalarla edilir. Amma əksinə, buradakı təmir işləri, daha ucuz, əmək, tikinti xərcləri azdır. Türkiyə lirasinin dəyər itirməsi çox üzücü bir hal olsa da, gəmi sahibləri üçün zərərələrə səbəb deyil. Avropalı bankların Türk gəmi sahiblərinə tərs münasibəti müvəqqətidir. Bu vəziyyətdən də istifadə etmək lazımdır. Daha az kredit götürüb biznesə qoymaq effektiv olacaq. Bilirsiniz, son 15 ildə gəmi sahibləri böhran içindədirlər. Həmişə eyni şeyi söyləyirəm; bir çox lazımsız donanma var idi. Keçmişdə qiymət və təhlükəsizlik baxımından ən uyğun, alternativsiz dəniz daşınması idi. Artıq belə deyil. Dəmiryolları var, boru kəmərləri var. Biz daha çox müştəri əldə etmək üçün yük sahiblərinə əminlik verməliyik. Yük sahibi qiymətləndirmə apararkən dəniz marşrutunu daha təhlükəsiz, daha sürətli və daha sərfəli bilməlidir.

- Xeyallarınızda qurduğunuz nöqtədəsiz?

- "Palmali"ni nə qədər qaralasan da, dünya dənizində var və olacaq. "Palmali" sadəcə mənim uğurum deyil, "Palmali" böyük bir ailədir. Biz dənizçidən, dənizdən, kapitandan, aşbazdan fəhləsinə qədər bütöv bir komandayıq. İnsanın ən böyük var-dövləti şirkət deyil, şirkətin içindəki insanlardır. "Palmali" komandası çox peşəkardır. Dünyada 21 ofisimiz var. Onların hamısından məmnunam. Mən özünə inamlı biriyyə. Savaşağı sevirəm. Adımın mənası da savaşağı deməkdir. İşi hədəfləyirəm, pulu deyil. Məqsədə çatdığım anda yerimdə dayanmıram, dərhal bir sonrakı hədəfimi müəyyənləşdirirəm.

- Hobbiniz nədir?

- Kitablari, üzməyi, atları çox sevirəm. Çox yaxşı silah kolleksiyam da var. Bəlkə də, silah sevgim babamdan gələn bir zövqdür, amma bəlkə də əsgərlik illərinin də buna təsiri var. Köhnə antik silahlarım var və bunlardan bəziləri Türkiyədə hərbi muzeylərdə sərgidə nümayiş etdirilib.

Atatürkün əlinə dəymiş bir bayrağı isə "Hərbiye"dəki hərbi muzeyə hədiyyə etmişəm. Antik maşınlarla da maraqlanıram. Koç muzeyində sərgidə bir çox antik maşınım var. Qızilları xoşlamıram, istifadə edə bilmirəm. Heyvanları sevirəm. Evdə 100-dən çox it saxlayıram. Övladlarım da itləri sevirlər.

- Neçə uşağınız var? Aralarında dənizçiliyə maraqlı olan varmı?

- Dörd uşağım var. Mən uşaqlarıma təzyiq göstərmirəm. Onlar öz sahələrini azad seçəcəklər. Amma istəyirdim onlar dənizçiliyi sevsinlər. Mən uşaqlara təzyiq etməkdən daha çox dost olmaqdan yanayam. Çünki vaxtında mənə də təzyiqlər edildi, əsgər oldum, sonra isə dənizə geri döndüm. Hər şeyin bir bədəli var. Valideynlərim həyatdakı ən böyük varlığımdır, şansımdır. Əgər atam məni intizamlı bir yerə - hərbi mühitə yollamasaydı, bəlkə də bu gün bu yerlərdə qədər yüksələ bilməzdim.